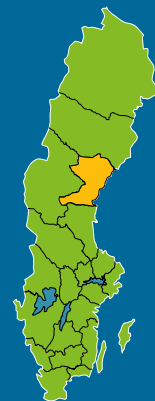

Arbetsmarknadsutsikterna våren 2016

VÄSTERNORRLANDS LÄN

En sammanfattning av prognos för arbetsmarknaden 2016–2017

Sammanfattning

Återhämtningen av den globala ekonomin fortsätter under 2016 och 2017 och det är fortfarande USA som driver den globala tillväxten. För Europas del är det framför allt Tysklands och Storbritanniens starka utveckling som ger den största draghjälp i området. Den ekonomiska aktiviteten i euro-området är relativt god och alla indikatorer tyder på att ekonomin fortsätter att lunka på åt rätt håll, om än i långsam takt.

Arbetslösheten i Europa är fortsatt hög men samtliga länders arbetslöshet, med undantag av Finland, har dock en nedåtgående trend. Arbetslöshetstiderna i euro-området är långa, vilket indikerar en hög strukturarbetslöshet. I detta perspektiv utmärker sig den svenska arbetsmarknaden på ett positivt sätt. Vi har en lägre arbetslöshet, betydligt mindre inslag av långa tider i arbetslöshet, en mycket hög sysselsättningsgrad och en låg andel ungdomar som varken är aktiverade i antingen arbete eller studier. Vi har en högre ekonomisk tillväxt jämfört med euro-området och har en av världens starkaste arbetsmarknader. Vi har i Sverige haft en god inkomstutveckling under lång tid vilket lett till en ökad privat konsumtion vilken till stor del motverkat den låga exportefterfrågan. Trots att köpkraften bedöms urholkas något av ökad inflation och skatthöjningar, beräknas den privata liksom den offentliga konsumtionen ändå kunna fortsätta upprätthålla efterfrågan i ekonomin under 2016 och 2017. En av orsakerna till detta är den växande befolkningen. Den starka utvecklingen i USA, Tyskland och Storbritannien väntas innebära ytterligare draghjälp för svensk ekonomi.

Sysselsättningen ökar något....

Medan sysselsättningen i riket totalt har återhämtat sig sedan finans- och skuldskrisen, är utvecklingen svagare i Västernorrland och dess grannlän. Sysselsättningen är fortfarande lägre än 2008 i såväl Västernorrland som Jämtland och Gävleborgs län. Det ökade bostadsbyggandet tillsammans med fortsatt stark såväl offentlig som privat konsumtion beräknas medföra en ökad sysselsättning i länet under 2016 och 2017. Förstärkningen av den globala ekonomin bedöms innebära ytterligare lite draghjälp åt Sverige och länet.

Sammantaget bedöms sysselsättningen i länet öka med 400 personer under 2016 och med ytterligare 200 fram till fjärde kvartalet 2017.

...men arbetslösheten upphör att minska

Arbetslösheten i Västernorrlands län är märkbart högre än riksgenomsnittet. I april 2016 uppgick den till 9,0 procent av den registerbaserade arbetskraften, vilket motsvarar ca 10 700 personer. Sedan senaste finanskrisen 2008/2009 har den relativa arbetslösheten i länet minskat med cirka 2 procentenheter, från 11 procent till 9 procent. Antalet arbetslösa i länet har sedan senaste toppnoteringen i början av 2010 minskat med cirka 3 500 personer, från omkring 14 200 till 10 700. Under 2015 stannade dock minskningstakten av och arbetslösheten väntas istället öka under 2016. Arbetsförmedlingen bedömer att arbetslösheten i länet kommer att öka med 400 personer 2016 och med ytterligare 300 under 2017.

Det finns stora skillnader i arbetslöshet mellan olika grupper. Sett som halvårsgenomsnitt för fjärde kvartalet 2015 och första kvartalet 2016 hade männen en betydligt högre arbetslöshet än kvinnorna, då 10,6 procent av männen i arbetskraften saknade jobb medan motsvarande siffra för kvinnorna var 8,1. Ungdomsarbetslösheten i länet uppgick till 17,6 procent av arbetskraften i åldrarna 18–24 år. Det kan jämföras med riks-genomsnittet under samma period, som var 12,9 procent. Bland länets utrikes födda stod 35 procent utan arbete. Detta är väsentligt högre än för riket i genomsnitt, där motsvarande andel var 21,1 procent av arbetskraften.

Arbetslösheten är också betydligt högre bland personer utan gymnasieutbildning, jämfört med dem som har en avslutad gymnasieutbildning eller en eftergymnasial utbildning. Ju högre utbildningsnivå desto lägre arbetslöshet, kan man generellt säga. Mer än var fjärde, eller 26 procent av arbetskraften, som saknar gymnasiebetyg är arbetslösa. Motsvarande siffra för personer med avslutad gymnasieutbildning är 8,2 procent, och för eftergymnasialt utbildade är siffran 5,7 procent.

Utmaningar på länets arbetsmarknad

Kompetenskraven ökar och vissa grupper på arbetsmarknaden hamnar allt längre ifrån arbetsgivarnas krav.

Arbetsförmedlingen har identifierat de grupper som har svårare att hitta arbete och riskerar att hamna i långa tider av arbetslöshet:

- personer med högst förgymnasial utbildning
- personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga
- arbetslösa personer i åldrarna 55-64 år
- utomeuropeiskt födda personer

I april 2016 bestod arbetslösheten i Västernorrlands län till två tredjedelar, eller 67 procent, av personer som tillhör minst en av dessa grupper. Det är en viktig uppgift att stärka och stötta dessa personer på arbetsmarknaden för att öka deras konkurrenskraft och chans till ett arbete. Personer med färsk kunskaper från arbetslivet konkurrerar med personer som står längre från arbetsmarknaden. Då är det viktigt att de arbetsmarknadspolitiska insatserna används fullt ut för att ge personer i utsatta grupper möjlighet att komma ut i arbete.

Arbetslösheten bland utrikes födda personer är betydligt högre än för befolkningen i genomsnitt. Över en tredjedel, eller 35 procent, av länets utrikes födda är inskrivna som arbetslösa på Arbetsförmedlingen. Motsvarande andel för svenskfödda är 6 procent.

Den höga arbetslösheten bland utrikes födda personer är ett samhällsproblem som kräver samverkan av flera aktörer på arbetsmarknaden, inte minst Arbetsförmedlingen, kommuner, näringsliv och andra myndigheter. Vår framtida försörjningsbörda, liksom vår framtida kompetensförsörjning, kommer i ökad utsträckning att falla på utrikes födda personer i yrkesverksamma åldrar. Om en tredjedel av dessa inte kommer in på arbetsmarknaden ser länets framtid betydligt dystrare ut.

Prognosen i sin helhet hittar du på vår hemsida,
www.arbetsformedlingen.se/prognoser

Kontaktuppgifter till utredaren:

Agneta Tjernström

010-487 03 87

agneta.tjernstrom@arbetsformedlingen.se